

Onze LEVENSdraad

Denkend luisteren naar ons en anderers spreken, doet telkens woorden en uitdrukkingen ontdekken, die de moeite loonen ze eens wat meer onder de loupe te bezien.

Het zijn zulke woorden, waar je gedachten gewoonlijk overheen glijden, zonder dat je den diepen zin ervan peilt. Realiseer je je dan de ware betekenis, dan begint het woord of die uitdrukking voor je te leven en je staat verbaasd over den diepen rijkdom van onze Nederlandsche taal.

Ons volk verstaat de woorden van z'n eigen taal niet meer.

De betekenis der woorden wijzigt zich met de jaren en de menschen voelen den oorspronkelijken zin heelemaal niet aan.

En toch is het interessant als je, door die grondbetekenis te leeren kennen, den zin van het woord des te beter kunt vatten.

Neem b.v. het woord „slecht,” zooals we dat lezen in Ps. 19 : 4 (ber.): „en slechten wijsheid leert.”

„Hoevelen zullen daarbij denken aan: kwaaddoeners, zondaars, slechte menschen, terwijl het hier in z'n oorspronkelijken, vroegeren zin „eenvoudig” beteekent, zooals ook nog die betekenis herkend wordt in de uitdrukkingen: „een slechte maagd,” „recht en slecht.”

Gaat men de ontwikkeling van de betekenis van dat woord „slecht” na, dan vindt men allereerst den zin „effen”; zoo bij Vondel:

„Daar strijkt de grijse Raed het voorhoofd slecht.”

Diezelfde betekenis is bewaard gebleven in het, van dit woord afgeleide, werkwoord „slechten.”

Eigenaardig is de overgang van deze betekenis tot die van: gering, geminacht, gemeen. Wat *effen* is, is *eenvoudig* en wat *eenvoudig* is, is *onaanzienlijk*, daar ziet men uit de hoogte op neer, dat wordt geminacht. En zoo ontwikkelde zich de gedachte, die wij tegenwoordig aan het woord „slecht” hechten.

Evenwel is dat het doel van mijn artikel, dezelfde frappante gevallen naar voren te brengen.

Het gaat mij nu speciaal om het woord „levensdraad,” welbekend door de uitdrukking: „den levensdraad afsnijden.”

Deze zegswijze heeft onder ons burgerrecht verkregen.

Je zou op het eerste gezicht den indruk krijgen, dat het een uitdrukking is — zooals zoo vele in onze taal — die aan den Bijbel is ontleend.

„Den levensdraad afsnijden,” heeft dikwijls een gewijde, vrome sfeer om zich en hoort bij den voorraad termen in geestelijke gesprekken, in gebedsvorm en kanselstijl.

Een schriftuurlijke uitdrukking is het echter niet, in den Bijbel wordt het woord levensdraad nergens gebruikt.

Er zijn wel plaatsen, waar sprake is van de kortstondigheid van het menschelijk leven en waar, in den geest van het woord levensdraad, een of andere uitdrukking wordt gebezigd, zooals bijvoorbeeld in Jes. 38 : 12, waar o.m. staat: „Ik heb mijn leven afgesneden gelijk een wever zijn web,” hoewel hier geen sprake is van een draad, maar van het gereedgemaakt stuk doek, dat van den weversboom wordt afgesneden.

Voorts vinden we in Ps. 90 : 10: „Want het wordt snellijk afgesneden,” wat geleid heeft tot de berijming in vers 6:

„De levensdraad wordt snellijk afgesneên,
Wij schenen sterk, maar ach, wij vliegen heen.”

Het woord levensdraad komt evenwel in den onberijmden tekst niet voor.

Met dat al, het woord levensdraad is in onze taal terdege bekend.

De oorsprong er van is te zoeken in de Grieksche mythologie, waar de voorstelling wordt gevonden van de drie schikgodinnen (Parcen of Moiren), die over 's menschen levensduur en -loop beslissen.

De drie godinnen hebben ieder hun deel in de lotsbeschikking.

Clothe spint den levensdraad van den mensch, Lachesis wikkelt dien af en Athropos snijdt hem door.

Zoo ligt dus de oorsprong van dit woord levensdraad op heidenschen bodem. Niettemin zijn de gedachten die dit woord inhoudt zoo fijn en teer, dat het begrijpelijk is, dat het in onze geestelijke terminologie is ingegroeid.

Evenwel staat het te bezien, ook al weten we den oorsprong van dit woord, of de fijnheid er van in de meeste gevallen wel wordt aangevoeld.

Vermoedelijk juist door het veelvou-

dig gebruik en wegens de geestelijke entourage, waarin die uitdrukking wordt gebruikt, is de rijkdom van de beteekenis er minder op geworden. Ons taalgevoel is te veel afgestompt, te verruimd door de al te banale herhaling.

Het is niet alleen, dat het woord levensdraad de voelbare broosheid en teerheid van het leven symboliseert, het is niet de gedachte, die vooral uitkomt in de uitdrukking „het leven hangt aan een zijden draad,” die het sterkst imponeert, maar het is een veel rijkere beteekenis, die er in ligt opgesloten.

Levensdraad wijst op de onmiskenbare saamhoorigheid in een ineengrijpend geheel, het wijst op gemeenschappelijke waarde.

De draad, die eenmaal gesponnen is, dient om in het weefsel te worden ingevlochten en met de andere draden samen het schoon geheel te voltooien.

De draad heeft z'n bepaalde dikte, z'n vastgestelde lengte, z'n voorbeschikte bestemming.

De draad is middel, niet doel; is instrument, nooit eigen wil bepalend, heeft geen zelfbeschikkingsrecht, geen keuze, maar de draad is passief in de hand van den wever.

De Goddelijke Wever, (en niet de schikgodinnen) spint onzen levensdraad en geeft hem z'n dikte en spanning, z'n lengteduur en z'n vaste bestemming.

De Goddelijke Wever spint in het eenwen-weefgetouw de draden van elks leven.

En elke draad heeft doel en bestemming, om mee te werken aan het Borduurplan Gods op het stramien der menschelijke eeuwen in de eendeloosheid van de eeuwigheid.

Wat zal ooit de draad tot den wever zeggen: „Waarom weeft Gij mij rechts?” of: „Waarom blijf ik slechts op de achterzijde van het stramien zichtbaar?” of: „Waarom ben ik maar veertig jaren lang, of maar tien, of negentig?”

In Gods hand heeft elke levensdraad beteekenis, zijn eigen beteekenis, doel en nut in Gods plan.

En o, ja, er komt wel eens onverwacht een scherpe bocht in den loop van den draad of een knik, die dreigt met afknappen, maar de draad knapt nooit eerder af dan dat God, de machtige Wever, de taak van den draad ten einde weet.

Onze levensdraad — het zegt in één woord de overgegeven rust, die ons leven kenmerken moet, omdat we in Gods hand zijn.

De Psalmddichter van Ps. 31 : 16 zegt het op zijn wijze aldus: „Mijn tijden zijn in Uw hand.” H. W. A.